Středa 10. března 2021

P9_TA(2021)0075

Rovné zacházení v zaměstnání a povolání s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2021 o provádění směrnice Rady 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením (2020/2086(INI))

(2021/C 474/04)

Evropský parlament,

— s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „SEU“), Smlouvu o fungování Evropské unie a Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),

— s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, která v EU vstoupila v platnost dne 21. ledna 2011 v souladu s rozhodnutím Rady 2010/48/ES ze dne 26. listopadu 2009 týkající se uzavření Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením Evropským společenstvím ([1]),

— s ohledem na obecné poznámky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením k provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, a zejména na obecnou poznámku č. 2 (2014) ze dne 22. května 2014 o přístupnosti, obecnou poznámku č. 3 (2016) ze dne 26. srpna 2016 o ženách a dívkách se zdravotním postižením, obecnou poznámku č. 5 (2017) ze dne 27. října 2017 o nezávislém způsobu života a začlenění do společnosti a obecnou poznámku č. 6 (2018) ze dne 26. dubna 2018 o rovnosti a nediskriminaci,

— s ohledem na závěrečné připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením ze dne 2. října 2015 na základě předběžné zprávy Evropské unie,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,

— s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 (dále jen „Agenda OSN 2030“) a její cíle udržitelného rozvoje,

— s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen,

— s ohledem na Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod,

— s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (dále jen „Istanbulská úmluva“),

— s ohledem na evropský pilíř sociálních práv (EPSP),

— s ohledem na cíl strategie Evropa 2020 týkající se boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení,

— s ohledem na směrnici Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a°povolání ([2]) (dále jen „směrnice o rovnosti v zaměstnání“),

— s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ ([3]),

— s ohledem na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426) předložený Komisí a na postoj Parlamentu k tomuto návrhu ze dne 2. dubna 2009 ([4]),

([1]) Úř. věst. L 23, 27.1.2010, s. 35.
([2]) Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16.
([3]) Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.
([4]) Úř. věst. C 137 E, 27.5.2010, s. 68.

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. října 2016 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru ([5]),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb ([6]),

— s ohledem na předpisy upravující pravidla pro programy financování EU z víceletého finančního rámce, zejména Evropský sociální fond (ESF), Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí, Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), program Erasmus a Fond pro spravedlivou transformaci, jež poskytují finanční pomoc EU pro zlepšení situace osob se zdravotním postižením,

— s ohledem na směrnici Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci ([7]), zejména na povinnost zaměstnavatele zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců s ohledem na všechna hlediska týkající se práce a na skutečnost, že pracovníci nesmějí nést finanční náklady na dosažení tohoto cíle,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. listopadu 2010 „Evropská strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020: Obnovený závazek pro bezbariérovou Evropu“ (COM(2010)0636) (dále jen „strategie v oblasti zdravotního postižení“),

— s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 2. února 2017 „Zpráva o pokroku při provádění Evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením (2010–2020)“ (SWD(2017)0029),

— s ohledem na doporučení Komise ze dne 22. června 2018 o normách pro orgány pro rovné zacházení ([8]),

— s ohledem na pilotní projekt Komise z roku 2013 ve věci evropského průkazu osob se zdravotním postižením,

— s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2020 o právech osob s mentálním postižením a jejich rodin během krize COVID-19 ([9]);

— s ohledem na své usnesení ze dne 18. června 2020 o Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období po roce 2020 ([10]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 29. listopadu 2018 o situaci zdravotně postižených žen ([11]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 30. listopadu 2017 o provádění Evropské strategie pro pomoc osobám se zdravotním postižením ([12]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 7. července 2016 o provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, a to se zvláštním ohledem na závěrečné připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením ([13]),

---

([5]) Úř. věst. L 327, 2.12.2016, s. 1.
([6]) Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70.
([7]) Úř. věst. L 183, 29.6.1989, s. 1.
([8]) Úř. věst. L 167, 4.7.2018, s. 28.
([9]) Přijaté texty, P9_TA(2020)0183.
([10]) Přijaté texty, P9_TA(2020)0156.
([11]) Úř. věst. C 363, 28.10.2020, s. 164.
([12]) Úř. věst. C 356, 4.10.2018, s. 110.
([13]) Úř. věst. C 101, 16.3.2018, s. 138.

Středa 10. března 2021

— s ohledem na své usnesení ze dne 20. května 2015 o seznamu otázek, který přijal Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením v souvislosti s první zprávou Evropské unie ([14]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2011 o mobilitě a začlenění osob se zdravotním postižením a o Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020 ([15]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 6. května 2009 o aktivním začleňování lidí vyloučených z trhu práce ([16]),

— s ohledem na svá usnesení ze dne 17. června 1988 o znakových jazycích pro neslyšící ([17]), ze dne 18. listopadu 1998 o znakových jazycích ([18]) a ze dne 23. listopadu 2016 o znakových jazycích a profesionálních tlumočnících znakového jazyka ([19]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2020 o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii COVID-19 a jejím následkům ([20]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 16. ledna 2019 o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2017 ([21]),

— s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2016 o provádění směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání ([22]),

— s ohledem na příslušné studie jeho tematické sekce A, zvláště pak studii „Diskriminace a přístup k zaměstnání v případě pracovnic se zdravotním postižením“ z roku 2017 a studii „Přiměřená úprava a chráněné dílny pro osoby se zdravotním postižením: náklady a návratnost investic“ z roku 2015,

— s ohledem na příslušné studie výzkumné služby Evropského parlamentu, a zejména na posouzení provádění v Evropě z roku 2016 „Provádění Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením v EU“ a „Závazky veřejné správy v EU na základě Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením“,

— s ohledem na narůstající judikaturu Soudního dvora Evropské unie ohledně výkladu směrnice 2000/78/ES,

— s ohledem na výroční zprávu evropské veřejné ochránkyně práv za roky 2018 a 2019,

— s ohledem na strategické šetření evropské veřejné ochránkyně práv týkající se způsobu, jakým Komise zajišťuje přístup ke svým webovým stránkám osobám se zdravotním postižením (OI/6/2017/EA), způsobu, jakým Komise zachází s osobami se zdravotním postižením v rámci společného systému zdravotního pojištění pro zaměstnance EU (OI/4/2016/EA) a její rozhodnutí o společném šetření ve věcech 1337/2017/EA a 1338/2017/EA o přístupnosti výběrových řízení na místa úředníků EU pořádaných Evropským úřadem pro výběr personálu pro zrakově postižené uchazeče,

— s ohledem na šetření evropské veřejné ochránkyně práv z vlastního podnětu týkající se dodržování základních práv při provádění politiky soudržnosti EU (OI/8/2014/AN),

---

([14]) Úř. věst. C 353, 27.9.2016, s. 41.
([15]) Úř. věst. C 131 E, 8.5.2013, s. 9.
([16]) Úř. věst. C 212 E, 5.8.2010, s. 23.
([17]) Úř. věst. C 187, 18.7.1988, s. 236.
([18]) Úř. věst. C 379, 7.12.1998, s. 66.
([19]) Úř. věst. C 224, 27.6.2018, s. 68.
([20]) Přijaté texty, P9_TA(2020)0054.
([21]) Úř. věst. C 411, 27.11.2020, s. 94.
([22]) Úř. věst. C 204, 13.6.2018, s. 179.

— s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru nazvané „Utváření agendy EU v oblasti práv osob se zdravotním postižením na období 2020–2030“,

— s ohledem na tematické zprávy Agentury Evropské unie pro základní práva, včetně jejích věstníků, které vydává na téma pandemie COVID-19,

— s ohledem na přehled osvědčených postupů, pokud jde o údaje v oblasti rovnosti, a na pokyny pro zlepšení shromažďování a využívání údajů v oblasti rovnosti (pokyny pro údaje v oblasti rovnosti) vypracované podskupinou pro údaje v oblasti rovnosti při skupině EU na vysoké úrovni pro otázky nediskriminace, rovnosti a rozmanitosti,

— s ohledem na ukazatele rovnosti žen a mužů Evropského institutu pro rovnost žen a mužů,

— s ohledem na obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv,

— s ohledem na zprávy a doporučení organizací zastupujících osoby se zdravotním postižením, zejména organizace Autism Europe, organizace Bundesarbeitsgemeinschaft Inklusionsfirmen, Evropské unie nevidomých, Evropského fóra zdravotně postižených, Evropské sítě pro nezávislý život, Evropské unie neslyšících, organizace Inclusion Europe, Mezinárodní federace pro spinu bifida a hydrocephalus a organizace Mental Health Europe, jakož i zprávy a doporučení sítě Equinet a akademických pracovníků v oboru práv osob se zdravotním postižením,

— s ohledem na článek 54 jednacího řádu, jakož i na čl. 1 odst. 1 písm. e) a na přílohu 3 rozhodnutí Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování svolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu,

— s ohledem na stanoviska Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci, Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví a Petičního výboru,

— s ohledem na zprávu Výboru pro zaměstnanost a sociální věci (A9-0014/2021),

A. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením ([23]) mají právo na plnou účast na trhu práce a ve společnosti, ale jejich základní práva jsou jim v EU často odepírána; vzhledem k tomu, že jsou v drtivé většině vyloučeny z otevřeného trhu práce a je jim odpíráno právo pracovat za stejných podmínek jako ostatní nebo čelí velkým obtížím při dosahování rovného přístupu a stejných podmínek účasti na trhu práce;

B. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením nadále čelí vícenásobné diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám a znevýhodnění na základě jejich zdravotního postižení a jejich pohlaví, rasy, etnické příslušnosti, věku, náboženského vyznání či přesvědčení, sexuální orientace, migračního statusu nebo socioekonomického zázemí, včetně jejich úrovně vzdělání; vzhledem k tomu, že diskriminace se vyskytuje v různých fázích pracovního cyklu, počínaje náborem, což může vést k sociálnímu vyloučení osoby se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že diskriminace a nedostatek rozmanitosti na pracovišti mají značný dopad na lidi a vedou ke značným ekonomickým nákladům;

C. vzhledem k tomu, že Listina zakazuje diskriminaci na jakémkoli základě, včetně diskriminace na základě zdravotního postižení, a uznává práva osob se zdravotním postižením ([24]);

D. vzhledem k tomu, že se EU stala v prosinci roku 2010 smluvní stranou Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, přičemž úmluva vstoupila pro EU v platnost v lednu roku 2011; vzhledem k tomu, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením je závazná pro EU, její orgány a její členské státy, které mají přímou povinnost ji plně provádět, včetně jejího článku 27 o práci a zaměstnávání; vzhledem k tomu, že od jejího přijetí bylo při plnění cílů Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením dosaženo určitého pokroku, avšak nikoli dostatečného;

([23]) Používáme pojem „osoby se zdravotním postižením“ uvedený v článku 1 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením: „Mezi osoby se zdravotním postižením patří i osoby mající dlouhodobé tělesné, duševní, mentální nebo smyslové poškození, které v interakci s různými překážkami může bránit jejich plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnocenném základě s ostatními.“

([24]) Články 21 a 26 Listiny.

Středa 10. března 2021

E. vzhledem k tomu, že EU je proto povinna jednat způsobem, který je v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením, a Soudní dvůr Evropské unie je povinen vykládat právní předpisy EU, včetně směrnice o rovnosti v zaměstnání, způsobem, který je v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením;

F. vzhledem k tomu, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením odmítá lékařský model zdravotního postižení, ale namísto toho podporuje lidskoprávní a sociálně-ekonomický model zdravotního postižení; vzhledem k tomu, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením požaduje rovnost podporující začlenění pro osoby se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením uznává právo osob se zdravotním postižením pracovat na rovnoprávném základě s ostatními, svobodně si vybírat své zaměstnání, být přijímán a pracovat v otevřeném, začleňujícím a přístupném pracovním prostředí;

G. vzhledem k tomu, že v souladu s definicí a požadavky Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, je přiměřená úprava vázána na specifické potřeby jednotlivce, přičemž pozitivní opatření se vztahují na celou skupinu osob vystavených případné diskriminaci; vzhledem k tomu, že má-li se dosáhnout rozmanitosti na pracovišti a zajistit, aby mohly osoby se zdravotním postižením vykonávat své právo na práci, je nutné uplatňovat obě kategorie opatření; vzhledem k tomu, že chybí jasné pokyny stanovené na úrovni EU týkající se přiměřené úpravy, které zaměstnavatelé nedostatečně chápou a které jsou často nedostupné nebo nedostatečné; vzhledem k tomu, že přiměřená úprava potřeb pracovníků se zdravotním postižením má významný dopad na kvalitu jejich pracovního místa a kariérní vyhlídky a na udržitelnost práce;

H. vzhledem k tomu, že jedním z klíčových aspektů zaměstnávání osob se zdravotním postižením je jejich účast na životě komunity a přechod od institucionální podpory ke komunitní podpoře; vzhledem k tomu, že je třeba dokončit proces deinstitucionalizace v členských státech, neboť osoby se zdravotním postižením mají právo žít ve společnosti a být do ní plně začleněny; vzhledem k tomu, že pokrok v procesu deinstitucionalizace je v jednotlivých členských státech nerovnoměrný a že navzdory zavedení politik a přidělení značných finančních prostředků v EU stále žije 1 milion lidí v ústavech;

I. vzhledem k tomu, že směrnice o rovnosti v zaměstnání (dále jen „směrnice“), která vstoupila v platnost v roce 2000, je v současné době klíčovým právním nástrojem EU pro ochranu osob se zdravotním postižením před diskriminací; vzhledem k tomu, že ochrana rovnosti a nediskriminace spadá do sdílené pravomocí Unie a jejích členských států;

J. vzhledem k tomu, že směrnice vyhovuje požadavkům Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením pouze částečně, neboť nezahrnuje lidskoprávní model zdravotního postižení, neřeší diskriminaci na základě předpokládaného nebo budoucího zdravotního postižení, nezaměřuje se na diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, neukládá členským státům povinnost přijmout opatření týkající se pozitivní diskriminace, omezuje se na oblast zaměstnanosti, povolání a odborného vzdělávání a její používání není rozšířeno na všechny oblasti života, jak to úmluva požaduje, nezabývá se svobodou pohybu za účelem zaměstnání, nevyžaduje vytvoření mechanismů pro nezávislé sledování, neposkytuje systémové zapojení osob se zdravotním postižením a jejich zastupujících organizací do procesu sledování a neobsahuje povinnost shromažďování rozčleněných údajů;

K. vzhledem k tomu, že směrnice od členských států právně nevyžaduje, aby zřídily orgán pro rovné zacházení, který by řešil otázky diskriminace z důvodu zdravotního postižení, což je velmi problematické, protože orgány pro rovné zacházení hrají v rámci svého mandátu klíčovou roli při provádění směrnic o rovném zacházení na základě důvodů, jako je pohlaví a rasa a etnický původ;

L. vzhledem k tomu, že shromažďování srovnatelných údajů o rovnosti má zásadní význam pro tvorbu politik a rozhodování založených na důkazech; vzhledem k tomu, že neexistuje dostatek oficiálních statistik, zejména pokud jde o osoby se zdravotním postižením žijící v zařízeních ústavní péče a o charakteristiky, jako je jejich rasa/etnický původ nebo sexuální orientace, na což se rovněž poukazuje v pokynech pro údaje o rovnosti; vzhledem k tomu, že nařízení (EU) 2019/1700 ([25]) výrazně napraví situaci, pokud jde o údaje z průzkumů domácností o zaměstnanosti, údaje rozčleněné podle druhů zdravotního postižení a údaje o zemi původu (první a druhá generace), a předpokládá pilotní studie o osobách v ústavech; vzhledem k tomu, že mezery budou i nadále přetrvávat a měly by být odstraněny;

([25]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1700 ze dne 10. října 2019, kterým se zavádí společný rámec pro evropské statistiky týkající se osob a domácností založené na individuálních údajích sbíraných na základě výběrových souborů, mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 808/2004, (ES) č. 452/2008 a (ES) č. 1338/2008 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1177/2003 a nařízení Rady (ES) č. 577/98 (Úř. věst. L 261 I, 14.10.2019, s. 1).

M. vzhledem k tomu, že pouze 50,6 % osob se zdravotním postižením je zaměstnáno (48,3 % žen a 53,3 % mužů), zatímco v případě osob bez zdravotního postižení je tento podíl 74,8 % ([26]); vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením, které jsou v ústavech nebo které jsou považované za neschopné práce, jsou z těchto statistik vyloučeny ([27]); vzhledem k tomu, že do těchto údajů nebyly zahrnuty údaje o typu, kvalitě a podmínkách zaměstnání, například zda je zaměstnání poskytováno na otevřeném trhu práce a je zaručen status zaměstnance s užíváním pracovních práv a zajištěním minimální mzdy; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením představují rozmanitou skupinu a často jsou vystaveny diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, jejíž kumulativní účinky mají na zaměstnanost hmatatelný dopad;

N. vzhledem k tomu, že v některých členských státech jsou osoby se zdravotním postižením ve většině případů zaměstnávány v chráněných dílnách; vzhledem k tomu, že tyto chráněné dílny by měly co nejdříve sloužit k začlenění, rehabilitaci a přechodu na otevřený trh práce; vzhledem k tomu, že chráněné dílny jsou často segregovaným prostředím, v němž pracovníci se zdravotním postižením nemají zaměstnanecký status, pracovní práva nebo zaručenou minimální mzdu; vzhledem k tomu, že to jednoznačně představuje porušení Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením; konstatuje, že v některých členských státech jsou chráněné dílny v současné době využívány jako přechod na otevřený trh práce; vzhledem k tomu, že výzkum vlastností a rozmanitosti chráněných dílen na evropské úrovni, někdy také označovaný jako chráněné zaměstnání, by mohl pomoci určit osvědčené postupy, zlepšit diskusi a zajistit soulad s právními předpisy EU a Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že inkluzivní modely podporovaného zaměstnávání, pokud jsou založeny na právech a uznány za zaměstnání, mohou respektovat práva osob se zdravotním postižením a sloužit k začlenění a přechodu na otevřený trh práce;

O. vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením (17,1 %) je téměř dvojnásobná oproti běžné populaci (10,2 %) ([28]), přičemž doba nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením je delší než u osob, které zdravotně postižené nejsou, a to bez ohledu na jejich kvalifikaci;

P. vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti je nejvyšší u mladých osob se zdravotním postižením (ve věku 16-24 let), tj. 24,9 % ve srovnání s 16,6 % v celkové populaci; vzhledem k tomu, že tento rozdíl je neoddělitelně spjat s možnostmi vzdělávání;

Q. vzhledem k tomu, že ženy se zdravotním postižením, které představují 16 % celkové populace žen a 60 % celkové populace osob se zdravotním postižením v EU, i nadále čelí ve všech oblastech života vícenásobné diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám; vzhledem k tomu, že míra ekonomické neaktivity mezi ženami se zdravotním postižením je o více než dvě třetiny vyšší než je tomu u celkové populace žen v produktivním věku (16–64 let); vzhledem k tomu, že pouze 20,7 % žen se zdravotním postižením je zaměstnáno na plný úvazek, zatímco u mužů se zdravotním postižením činí tento podíl 28,6 %;

R. vzhledem k tomu, že za péči o domácnost mají většinou odpovědnost ženy a že ženy představují velkou většinu pečovatelů o osoby se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že svobodným matkám pečujícím o děti se zdravotním postižením hrozí vysoké riziko chudoby a sociálního vyloučení; vzhledem k tomu, že diskriminace na základě věku postihuje všechny věkové skupiny a může být spojena s různými stereotypy a překážkami; vzhledem k tomu, že starší ženy se zdravotním postižením jsou často jedinými pečovatelkami o rodinné příslušníky se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že to má přímý dopad na jejich zranitelnost vůči chudobě a sociálnímu vyloučení a na jejich přístup k zaměstnání a jejich profesní rozvoj a může to mít negativní dopad na podmínky jejich zaměstnávání;

S. vzhledem k tomu, že v širší Evropě žije více než 30 milionů nevidomých a slabozrakých osob; vzhledem k tomu, že průměrná nezaměstnanost těchto osob činí 75 % (a mezi ženami je dokonce vyšší), což vede k jejich sociálnímu vyloučení a chudobě ([29]); vzhledem k tomu, že v EU je přibližně 1 milion neslyšících uživatelů znakového jazyka a 51

([26]) Statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek (EU-SILC) 2017.
([27]) Tamtéž.
([28]) Statistika EU v oblasti příjmů a životních podmínek 2017.
([29]) Organizace ONCE a Evropská unie nevidomých, „Zpráva o situaci nevidomých a slabozrakých osob, pokud jde o zaměstnanost v Evropě po 10 letech platnosti Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením: výzvy a příležitosti“, říjen 2019.

milionů nedoslýchavých občanů, z nichž mnozí patří rovněž k uživatelům znakového jazyka, jejichž míra nezaměstnanosti však není náležitě vykazována a odpovídajícím způsobem zkoumána; vzhledem k tomu, že v EU je přibližně sedm milionů osob s mentálním postižením, jejichž míra zaměstnanosti je značně nižší, než je průměr ([30]); vzhledem k tomu, že odhady uvádějí, že po celé Evropě je zaměstnaných přibližně jen 10 % osob s poruchami autistického spektra, většinou na místech na částečný úvazek a na místech s nízkým výdělkem, na pozicích, které neodpovídají jejich kvalifikaci, nebo v chráněném pracovním prostředí ([31]);

T. vzhledem k tomu, že v EU je mezi osobami se zdravotním postižením 29,5 % žen a 27,5 % mužů ohroženo chudobou a sociálním vyloučením, v porovnání s 22,4 % populace jako celku; vzhledem k tomu, že u osob se zdravotním postižením existuje vyšší pravděpodobnost, že budou postiženy chudobou pracujících, než ti, kdo zdravotně postižení nejsou (11 % oproti 9,1 %), a to kvůli zvýšeným nákladům spojeným s jejich zdravotním postižením, tj. nákladům na zdravotní péči, logistickou a lidskou podporu, kvůli tomu, že jakmile začnou pracovat, ztrácí nároky, které jsou jim přiznány na základě zdravotního postižení, a kvůli skutečnosti, že vydělávají méně než jejich spolupracovníci ve srovnatelné funkci a kvůli nižší pravděpodobnosti, že budou povýšeni ([32]); vzhledem k tomu, že toto riziko chudoby je výraznější u těch, kteří vykazují závažnější míru zdravotního postižení;

U. vzhledem k tomu, že neúměrně vysoký počet osob se zdravotním postižením je bez domova, přičemž osobám se zdravotním postižením hrozí větší riziko, že se stanou osobami bez domova; vzhledem k tomu, že u lidí bez domova se může kvůli rizikům vyplývajícím z jejich životních podmínek objevit zdravotní postižení, jako například amputované končetiny;

V. vzhledem k tomu, že se předpokládá, že kvůli kumulativním účinkům diskriminace z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám čelí zdravotně postižení Romové více překážkám, potýkají se s vyšší mírou nezaměstnanosti, závažnější chudobou a horším přístupem ke vzdělávání a službám než Romové, kteří zdravotně postižení nejsou ([33]);

W. vzhledem k tomu, že LGBTI osoby se zdravotním postižením se potýkají s dodatečnými překážkami v zaměstnání, neboť 16 % z nich uvádí, že jim bylo odepřeno pracovní místo nebo povýšení kvůli jejich identitě, přičemž u pracovníků z řad osob LGBTI obecně je tento podíl 10 %; vzhledem k tomu, že každá čtvrtá LGBTI osoba se zdravotním postižením byla vystavena urážlivým poznámkám, šikaně a zneužívání a byla bez svého souhlasu „odhalena“ ([34]);

X. vzhledem k tomu, že podle nedávného průzkumu mezi osobami se zdravotním postižením v EU považuje 96 % z nich přístup na otevřený trh práce za nedostatečný nebo vyžadující zlepšení, zatímco pouze 10 % se domnívá, že stávající právní úprava dostačuje k ochraně osob se zdravotním postižením před diskriminací na otevřeném trhu práce a 18 % nevědělo o tom, že by v jejich zemi existovaly nějaké právní předpisy, které by je před diskriminací chránily ([35]);

Y. vzhledem k tomu, že tyto údaje ukazují, že strategie EU pro pomoc osobám se zdravotním postižením na období 2010-2020 nekladla dostatečný důraz na zaměstnávání osob se zdravotním postižením a na diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, které tyto osoby čelí;

Z. vzhledem k tomu, že obtěžování na pracovišti, včetně sexuálního obtěžování a odvetných opatření v případě, že se oběti ozvou, brání v přístupu k práci a zaměstnání, zachování pracovního místa a rovnosti z hlediska profesních drah, zejména pokud jde o ženy se zdravotním postižením;

AA. vzhledem k tomu, že znevýhodnění, vyloučení a diskriminace osob se zdravotním postižením na trhu práce nejsou samostatným problémem, ale souvisejí s nedostatkem inkluzivního vzdělávání, a to i v raném dětství; celoživotním učením, včetně odborného vzdělávání; překážkami, segregací a diskriminací v oblasti bydlení a zdraví a nedostatečnou dostupností dopravy a dalších služeb a produktů; vzhledem k tomu, že k nápravě situace je proto zapotřebí ucelený přístup a jsou nezbytná komplexní opatření;

AB. vzhledem k tomu, že zásadní význam mají opatření na podporu duševní pohody a prevenci duševních onemocnění a psychosociálních postižení na pracovišti;

AC. vzhledem k tomu, že přístupnost pracovišť, dopravy a podpůrných služeb, zejména osobní asistence, a společnosti obecně je pro osoby se zdravotním postižením zásadní nutností, aby mohly účinně využívat svého práva na nezávislý život a práva pracovat; vzhledem k tomu, že členské státy by měly rovněž podporovat výstavbu bezbariérového

([30]) Organizace „Inclusion Europe“.
([31]) Organizace Autism Europe, „Autismus and Work – Together we can“ (Autismus a práce – společně to dokážeme), 2014.
([32]) Výbor pro rovnost a lidská práva, výzkumná zpráva č. 107 – výzkum týkající se rozdílů v odměňování, „The Disability pay Gap“ (Rozdíly v odměňování na základně zdravotního postižení), srpen 2017.
([33]) Evropské středisko pro záležitosti menšin, studie č. 8 „Dokonce ani na okraji: a co Romové se zdravotním postižením?“, únor 2016.
([34]) Stonewall, „LGBT in Britain – Work Report“ (LGBTI osoby v Británii – pracovní zpráva), 2018.
([35]) Průzkum provedla Evropská síť pro nezávislý život (ENIL);

zastavěného prostředí; vzhledem k tomu, že po provedení směrnice (EU) 2019/882 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb zajistí významné zlepšení bezbariérové společnosti, a vzhledem k tomu, že její provedení ve vnitrostátním právu musí být proto včasné a pečlivě sledováno;

AD. vzhledem k tomu, že odebrání dávek od chvíle, kdy osoby se zdravotním postižením zahájí placenou práci, představuje vysoce rizikovou, vysoce zátěžovou politiku, hlavní překážku v přístupu k práci a sociálně nespravedlivé opatření, protože nezohledňuje vyšší životní náklady osob se zdravotním postižením;

AE. vzhledem k tomu, že odlišné definice zdravotního postižení, rozdílnost v posuzování a různé a často nejasné metody klasifikace zdravotního postižení uplatňované v členských státech a rovněž chybějící vzájemné uznávání statusu zdravotního postižení brání osobám se zdravotním postižením v EU ve svobodě pohybu;

AF. vzhledem k tomu, že zvyšování povědomí má zásadní význam pro to, aby zaměstnavatelé a pracovníci mohli jednat a reagovat přiměřeně, a to na základě znalostí svých povinností a práv v oblasti nediskriminace;

AG. vzhledem k tomu, že díky novým technologiím, zejména systémům umělé inteligence, lze vyvíjet účinná, přístupná a nediskriminační přijímací řízení, ale že technologický rozvoj, který není inkluzivní, by s sebou mohl nést riziko vzniku nových bariér a nových forem diskriminace; vzhledem k tomu, že článek 9 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením vyžaduje, aby tyto osoby měly dostupné informace a stejný přístup ke komunikačním technologiím a systémům, jako ostatní;

1. vybízí orgány EU a členské státy, aby znovu potvrdily svůj závazek dosáhnout rovnosti osob se zdravotním postižením podporující začlenění a aby plně uplatňovaly Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, včetně článku 27 této úmluvy, který se týká práce a zaměstnání; za tímto účelem je vyzývá, aby se v souladu se Smlouvami o EU, s právy stanovenými v evropském pilíři sociálních práv a s mezinárodními hodnotami zakotvenými v Agendě OSN 2030 a v cílech udržitelného rozvoje maximálně vynasnažily a usilovaly o vytvoření inkluzivního, přístupného a nediskriminačního trhu práce a přijetí holistického politického přístupu založeného na životním cyklu vůči osobám se zdravotním postižením a všem občanům; vyzývá EU a členské státy, aby ratifikovaly opční protokol k Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením;

2. domnívá se, že směrnici o rovnosti v zaměstnání je nutné co nejdříve revidovat s cílem plně ji harmonizovat s ustanoveními Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a zavést participační proces, jehož účelem bude zajistit přímé a plné zapojení organizací, jež zastupují osoby se zdravotním postižením;

Za inkluzivní a přístupné pracoviště

3. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly standardy univerzálního designu a zásady pro zajištění přístupnosti prostředí, programů, služeb a výrobků tak, aby byly použitelné pro každého, a to včetně pracovišť, jejich vybavení a zařízení;

4. vyzývá členské státy, aby zajistily provádění přiměřených úprav pro osoby se zdravotním postižením na pracovišti, a to tak, aby pracovníci nenesli žádné náklady; vyzývá Komisi, aby vypracovala jasné obecné zásady na úrovni EU, v nichž se podrobně stanoví, jakou formu může mít přiměřená úprava v souladu s potřebami jednotlivce, aby tak mohl být článek 5 směrnice účinně proveden ve vnitrostátním právu; vyzývá Komisi, aby zahájila řízení o nesplnění povinnosti a vybídla členské státy k tomu, aby zajistily zavedení systému sankcí v případě neposkytnutí přiměřené úpravy, neboť představuje formu diskriminace; domnívá se, že Parlament by mohl využít možnosti vyzvat Komisi, aby taková řízení o nesplnění povinnosti zahájila; vyzývá členské státy, aby pro zaměstnavatele, odpovědné osoby, pracovníky a osoby se zdravotním postižením připravily podpůrné a poradenské materiály a dostupnou formou jim poskytovaly příslušná školení s cílem poskytnout jim nezbytné znalosti, dovednosti a informace o praktickém provádění přiměřených úprav, a vyvrátily tak rovněž mylné představy o příliš vysokých nákladech na takové úpravy;

5. vyjadřuje hluboké politování nad nerovnoměrným a nedostatečným prosazováním směrnice Rady 2000/78/ES v některých členských státech, které nejsou schopny účinně a jednotně sledovat a sankcionovat přetrvávající porušování práva EU;

6. prohlašuje, že právo všech osob na rovnost před zákonem a na ochranu před diskriminací představuje všeobecné právo uznané Všeobecnou deklarací lidských práv, Úmluvou OSN o odstranění všech forem diskriminace žen, Mezinárodními pakty o občanských a politických právech a o hospodářských, sociálních a kulturních právech a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jejímiž signatáři jsou všechny členské státy; připomíná, že úmluva č. 111 Mezinárodní organizace práce (MOP) zakazuje diskriminaci v oblasti zaměstnání a povolání;

7. vyzývá členské státy, aby používaly nebo přezkoumaly zavedení povinných kvót pro rozmanitost na pracovišti s cílem podpořit vznik inkluzivních pracovišť za použití účinných a přiměřených sankcí za jejich nedodržování; navrhuje, aby pokuty byly znovu investovány do začlenění; zdůrazňuje, že taková opatření musí být přiměřená a musí zohledňovat malé organizace; naléhavě žádá členské státy, aby podporovaly veřejné a soukromé podniky v provádění ročních plánů v oblasti rozmanitosti pomocí měřitelných cílů a pravidelného vyhodnocování, a aby podpořily zaměstnavatele v přijímání osob se zdravotním postižením do zaměstnání prostřednictvím takových opatření, jako je vytvoření dobrovolného seznamu uchazečů se zdravotním postižením, z nějž bude možné uchazeče vybírat, nebo že pro tyto uchazeče zřídí jednotné kontaktní místo; vyzývá členské státy, aby společně se zaváděním kvót poskytovaly zaměstnavatelům školení ohledně obsahu a působnosti platných předpisů; vyzývá členské státy, aby veřejné služby zaměstnanosti pověřily úkolem vypracovat dobrovolný seznam uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením, čímž by zaměstnavatelům pomohly plnit povinné kvóty pro rozmanitost;

8. vybízí orgány EU, aby šly příkladem tím, že stanoví kvótu pro rozmanitost a zvláštní kvóty pro rozmanitost vztahující se na nábor osob se zdravotním postižením, že vytvoří interní obecné zásady pro přiměřenou úpravu, že v procesu pro přijímání zaměstnanců a rovněž na pracovišti zajistí spravedlivé zacházení a úplnou přístupnost a budou na všech úrovních zaměstnávat osoby s jakýmkoli druhem zdravotního postižení a aktivně vyhledávat osoby se zdravotním postižením s cílem obsadit pracovní místa; vyzývá členské státy, aby ve svých orgánech veřejné správy učinily totéž;

9. vyzývá členské státy, aby přijaly udržitelné politiky zaměstnanosti podporující začlenění, jako jsou upravené postupy náboru pracovníků, přizpůsobení pracovní náplně (job carving), individualizované, flexibilní a podporované zaměstnávání, sdílení pracovních míst, individuální umísťování a podpora a inkluzivní podniky, s přihlédnutím ke specifickým charakteristikám osob s různými druhy zdravotního postižení, a tím usnadnily jejich přístup na trh práce; vyzývá členské státy, aby:

— využívaly daňové pobídky a jiná opatření finanční podpory pro společnosti, včetně malých a středních podniků, které přijímají osoby se zdravotním postižením, nebo pro ně poskytovaly odbornou přípravu a učňovskou přípravu;

— podporovaly inkluzivní společnosti, které prostřednictvím veřejných zakázek poskytují osobám se zdravotním postižením pracovní místa na otevřeném trhu práce;

— podporovaly personalizované modely zprostředkovávání práce;

— prosazovaly sociální odpovědnost podniků, pokud jde o zaměstnávání osob se zdravotním postižením, a podporovaly organizace sociální ekonomiky, které své zisky investují zpět do sociálních cílů

— a informovaly zaměstnavatele o těchto politikách a pobídkách;

vyzývá členské státy, aby podporovaly společnosti, které nabízejí cílená opatření pozitivní diskriminace k odstranění vícenásobného znevýhodnění; vyzývá členské státy, aby si vyměňovaly osvědčené postupy s cílem určit a uplatňovat cílenou kombinaci opatření na podporu rovného zaměstnávání osob se zdravotním postižením;

10. vyzývá Komisi a členské státy, aby naléhavě zavedly do praxe opatření k vyhodnocování hlavních trendů pro budoucnost práce z pohledu zdravotního postižení, a to s aktivním zapojením osob se zdravotním postižením, a aby identifikovaly a zahájily zvláštní akce, které zajistí, aby trh práce lidi více integroval, a to s ohledem na rozmanitost osob se zdravotním postižením; v tomto kontextu zdůrazňuje význam inkluzivních a přístupných iniciativ doplněných o odpovídající finanční prostředky zaměřené na celoživotní učení, včetně odborného vzdělávání a přípravy, a rozvoj dovedností pro osoby se zdravotním postižením již od raného věku, se zvláštním důrazem na digitální a zelené dovednosti v souladu s rychle se měnící realitou a požadavky současného a budoucího trhu práce; dále zdůrazňuje, že je důležité poskytovat osobám se zdravotním postižením po celý život odpovídající podporu, a to lepším využíváním inovativních technologií s cílem vytvořit rovné podmínky a odstranit překážky bránící vzdělávání a zaměstnanosti a pomoci osobám se zdravotním postižením získat přístup k digitálním nástrojům a softwaru, které jsou nepostradatelné pro jejich nezávislý život;

11. vyzývá členské státy, aby zvýšily kapacitu veřejných služeb zaměstnanosti za účelem vytvoření sítě společností podporujících začlenění, aby na každé úrovni nabíraly specializované pomocníky v oblasti zaměstnanosti, jako jsou školitelé pro přípravu na zaměstnání poskytující individualizované posouzení potřeb, odbornou přípravu a podporu osobám se zdravotním postižením, které hledají práci, a asistenty poskytující podporu při hledání pracovního místa po nezbytně dlouhou dobu s cílem pomoci osobám se zdravotním postižením vykonávat práci na otevřeném trhu práce;

12. vyzývá členské státy, aby propagovaly přístupy ke vzdělávání založené na lidských právech s cílem vytvořit nediskriminační vzdělávací systémy podporující začlenění a aby podpořily rozvoj a poskytování odborné přípravy ohledně univerzálního designu, přiměřené úpravy a rozmanitosti na pracovišti určenou pro vysokoškolské studenty na příslušných fakultách, a to se zapojením osob se zdravotním postižením, a aby napomohly odborné přípravě školitelů pro přípravu na zaměstnání, asistentů při hledání pracovního místa a poradců v oblasti problematiky zdravotního postižení a rozmanitosti, přičemž bude kladen důraz na specifika jednotlivých typů zdravotního postižení;

13. vyzývá členské státy, aby společně se zástupci osob se zdravotním postižením průběžně posuzovaly vlastnosti, rozmanitost a účinnost stávajících chráněných dílen z hlediska toho, zda mohou zúčastněným osobám se zdravotním postižením poskytnout dovednosti a odbornost k získání zaměstnání na otevřeném trhu práce, aby zajistily, že tyto dílny budou zahrnuty do právního rámce týkajícího se sociálního zabezpečení, pracovních podmínek, minimálních mezd a nediskriminace a že je bude chránit, a aby postupně ukončovaly ustanovení, která porušují Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením, zejména článek 27; žádá Komisi, aby tento proces sledovala; připomíná, že chráněné dílny by pro pracovníky se zdravotním postižením měly představovat pouhou dočasnou etapu v rámci celého jejich produktivního věku; vyzývá v této souvislosti členské státy, aby v plném souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením vypracovaly a podporovaly modely zaměstnanosti podporující začlenění na otevřeném trhu práce a mimo chráněné dílny; dále trvá na tom, že by pracovníkům se zdravotním postižením v chráněných dílnách měla být zaručena alespoň práva a statut odpovídající pracovním právům lidí pracujících na otevřeném trhu práce; vyzývá v této souvislosti členské státy, aby urychlily deinstitucionalizaci a zajistily účinné, regionální a decentralizované systémy péče, včetně služeb sociální aktivace, a to na všech úrovních společnosti, a zajistily tak hladší zapojení osob se zdravotním postižením na trhu práce a do celé společnosti;

14. s politováním konstatuje, že diskriminace na základě náboženského vyznání nebo víry, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace může ohrozit dosažení cílů SEU;

15. vítá iniciativy Komise, jako je ocenění „Access City Award“, a podporuje iniciativy na vnitrostátní, regionální a místní úrovni;

16. vyjadřuje politování nad tím, že osoby s mentálním nebo psychosociálním postižením se setkávají při uplatňování svých práv s četnými právními, institucionálními, komunikačními a sociálními překážkami, které jim brání, aby se účastnily voleb, ať už jako voliči nebo jako kandidáti na veřejnou funkci, aby se občansky angažovaly nebo aby vůbec mohly rozhodovat o vlastním životě; vybízí členské státy, aby přijaly okamžitá opatření k reformě svých právních rámců s cílem zajistit, aby osoby se zdravotním postižením měly právní způsobilost na rovnoprávném základě s ostatními ve všech aspektech života v souladu s článkem 12 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, a připomíná, že v souladu s článkem 29 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením je nutno zaručit osobám se zdravotním postižením politická práva a možnost jich využívat rovnoprávně s ostatními;

17. vyzývá Komisi a členské státy, aby zaručily, že finanční prostředky EU nebudou vynakládány na systémy segregovaného zaměstnávání osob se zdravotním postižením bez vyhlídky na to, že najdou práci v nechráněném prostředí;

Za nediskriminační pracoviště

18. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zintenzivnily svou práci s osobami se zdravotním postižením, s organizacemi, které je zastupují, a se subjekty pro rovnost s cílem připravit a zahájit rozsáhlé osvětové kampaně a cílená školení v přístupných formátech a znakových jazycích zaměřené na zaměstnavatele, odpovědné osoby ve všech oblastech a společnost v širším slova smyslu o schopnostech a příspěvcích osob se zdravotním postižením a o přínosech diverzity, rovnosti a nediskriminace, a to s cílem odstranit existující stigmata a předsudky vůči osobám se zdravotním postižením bojovat proti hrubému zacházení, obtěžování a vykořisťování a dosáhnout inkluzivní rovnosti pro všechny;

19. zdůrazňuje význam přístupu obětí diskriminace k informacím; považuje za nezbytné, aby členské státy přijaly vhodná opatření, která zajistí, aby orgány pro rovné zacházení nebo vhodní zprostředkovatelé nabízeli a poskytovali obětem odpovídající a dostupné právní poradenství a pomoc ve všech fázích právního procesu, včetně důvěrného a osobního poradenství a emocionální, osobní a morální podpory; dále vyzývá členské státy, aby bojovaly proti obtěžování a násilí na pracovišti, které uráží důstojnost člověka nebo vytváří zastrašující prostředí na pracovišti;

20. vyzývá členské státy, aby přijaly aktivní opatření k zajištění nediskriminace pro všechny, tedy i osoby se zdravotním postižením, aby v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením zajistily přístupnost pracovišť, dopravy a zastavěného prostředí, aby osobám se zdravotním postižením ve všech fázích pracovní činnosti – od náboru pracovníků přes kariérní postup – poskytovaly přiměřené úpravy, bezpečné a zdravé pracovní podmínky a návrat do zaměstnání; vyzývá orgány EU, aby rovněž přijaly taková opatření; vyzývá členské státy k zajištění toho, aby osoby s postižením mohly vykonávat svá práva týkající se práce a členství v odborech za rovných podmínek a aby byly chráněny před násilím, psychickým obtěžováním, kyberšikanou a obtěžováním, včetně sexuálního obtěžování, zejména pokud je namířeno proti ženám se zdravotním postižením; žádá za tímto účelem členské státy, aby ratifikovaly Istanbulskou úmluvu, která by se měla promítnout do veškeré unijní legislativy se zvláštním zaměřením na ženy se zdravotním postižením, které čelí vícečetné diskriminaci a jsou více ohroženy obtěžováním na pracovišti; vyzývá orgány EU, aby rovněž přijaly taková opatření;

21. dále zdůrazňuje potřebu záruky pro práva zdravotně postižených, jež bude zahrnovat zvláštní opatření, která se budou zabývat potřebami žen se zdravotním postižením;

22. vyzývá Komisi a členské státy, aby zaručily, že programy inkluze na odvětvové a podnikové úrovni budou vždy vznikat na základě konzultací se zástupci zaměstnanců;

23. vyzývá Komisi a členské státy, aby pracovníkům se zdravotním postižením, které je důsledkem úrazu, poskytovaly podporu, aby jim umožnily nadále pracovat na jejich pozici nebo dotčené osobě nabídly rovnocenné pracovní místo, které bude odrážet jejich nové dovednosti, aniž by po úrazu došlo ke ztrátě jejich práv či zhoršení pracovních podmínek;

24. vyzývá Komisi a členské státy, aby v souvislosti s podporou náboru osob se zdravotním postižením a jejich návratu do práce zaujaly preventivní a inkluzivní přístup k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci; konstatuje, že toho lze dosáhnout prostřednictvím integrovaných cest, které spojují prevenci v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s různými formami opatření v oblasti zaměstnatelnosti, jako je individualizovaná podpora, poradenství, pomoc a přístup k všeobecnému a odbornému vzdělávání a přípravě;

25. vyzývá Komisi a členské státy, aby řešily stávající rozdíly ve mzdách na základě pohlaví, zdravotního postižení či etnické příslušnosti, a aby tak bojovaly proti přímé a nepřímé mzdové diskriminaci a riziku chudoby pracujících u těch pracovníků, kteří čelí překážkám na pracovišti a jsou vystaveni vícenásobné diskriminaci, zejména osoby LGBTI, ženy, Romové a uprchlíci; očekává, že Komise v první čtvrtině roku 2021 předloží ohlášené právní předpisy o transparentnosti odměňování na pracovišti s cílem bojovat proti rozdílům v odměňování, kterým čelí znevýhodněné sociální skupiny, zejména osoby se zdravotním postižením;

26. zdůrazňuje, že ochrana transsexuálních osob před diskriminací v zaměstnání musí být účinná, a vyzývá členské státy, aby proti této diskriminaci bojovaly, zejména v oblasti zaměstnanosti;

27. vyzývá členské státy, aby neodpíraly osobám se zdravotním postižením jejich nároky, které jim byly přiznány na základě zdravotního postižení a pokrývají jejich zvýšené náklady související s jejich postižením, v okamžiku, kdy vstoupí na trh práce nebo když překročí určitou hranici příjmu, protože tato praxe přispívá k chudobě pracujících a seniorů, neboť tyto nároky slouží k tomu, aby osoby se zdravotním postižením podpořily k překonávání překážek, a mohou pomoci k tomu, aby jim zajistily důstojnost a rovné zacházení;

28. vyzývá členské státy, aby při poskytování sociální podpory a sociálních dávek umožnily dostatečnou flexibilitu, díky níž bude možné upravovat podporu podle individuálních potřeb a vývoje pracovní dráhy osob se zdravotním postižením,

29. vyzývá Komisi k vyhodnocení toho, zda právní řády členských států podrobně upravují výkon práva na mateřskou, otcovskou, rodičovskou a pečovatelskou dovolenou a umožňují pružné uspořádání práce a zda jsou tyto úpravy uzpůsobené různým potřebám matek se zdravotním postižením, matek dětí se zdravotním postižením nebo dlouhodobým onemocněním či matek ve zvláštní situaci, jako jsou situace související s předčasným porodem; vyzývá k ambiciózнějším opatřením na podporu rovného postavení mužů jako pečovatelů; vyzývá členské státy, aby předložily vnitrostátní strategie na podporu neformálních pečovatelů; trvá na tom, že k zajištění rovného zastoupení žen v pracovním prostředí je zapotřebí kvalitních a dostupných služeb péče o děti;

30. vyzývá Komisi, aby po konzultacích s organizacemi zastupujícími osoby se zdravotním postižením předložila právní předpis týkající se norem pro orgány pro rovné zacházení, čímž jim zajistí silnější mandát a adekvátní zdroje k zabezpečování rovného zacházení s osobami se zdravotním postižením a šíření informací formou dostupnou všem;

31. vyzývá Komisi a členské státy, aby poskytovaly udržitelné financování na budování kapacit organizací, které zastupují osoby se zdravotním postižením, a je si vědom jejich důležitou úlohou při řešení situací, kdy došlo k diskriminaci osob se zdravotním postižením;

32. vyzývá Komisi a členské státy, aby harmonizovaly definici zdravotního postižení a aby zajistily vzájemné uznávání statusu zdravotního postižení mezi jednotlivými členskými státy, s cílem zajistit volný pohyb osob se zdravotním postižením a současně jim zajistit možnost vykonávat jejich práva spojená s pozicí občanů EU; za tímto účelem vyzývá Komisi a členské státy, aby provedly studii stávajících právních předpisů a shromažďovaly osvědčené postupy členských států; potvrzuje, že volný pohyb je v EU základním právem; vyzývá proto Komisi a členské státy k rozšíření používání evropského průkazu osob se zdravotním postižením na všechny členské státy a stejně tak k rozšíření jeho oblasti působnosti tak, aby mohl být používán k uznávání statusu zdravotního postižení určitého člověka a k přístupu ke službám po celé EU, čímž se osobám se zdravotním postižením usnadní pracovat v zahraničí; vyzývá Komisi, aby zřídila ústřední kontaktní místo, kde budou ve znakovém jazyce a v jiných formách přístupných pro osoby se zdravotním postižením poskytovány informace o službách, které tyto osoby mohou využívat v různých členských státech;

33. vyzývá Komisi a členské státy, aby v souladu s obecnou připomínkou č. 5 Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením uznaly a podporovaly osobní asistenci pod klientovým vedením s cílem podpořit nezávislý život a začlenění na trh práce; připomíná, že vzhledem ke zvláštní povaze osobní asistence je třeba přizpůsobit ustanovení o volném pohybu potřebám osob se zdravotním postižením; požaduje, aby se opatření EU zabývala osobní asistencí, zejména pokud jde o volný pohyb osob se zdravotním postižením a jejich osobní asistenty;

34. připomíná, že nové technologie představují jak příležitosti, tak výzvy pro všechny pracovníky, zejména pak pro osoby se zdravotním postižením; v této souvislosti zdůrazňuje, že nové technologie by pro osoby se zdravotním postižením mohly představovat velké výzvy v oblasti přístupnosti; zdůrazňuje proto, že přístupnost musí být jedním z předpokladů každé iniciativy EU a že EU by měla přijmout opatření na podporu uplatňování univerzálního designu a zajistit přístupnost a cenovou dostupnost asistenčních technologií; vyzývá Komisi, aby v souladu s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením zajistila plnou a účinnou přístupnost informačních a komunikačních technologií a systémů na rovném základě a aby v tomto kontextu uplatnila pokyny podporující vývojáře umělé inteligence v tom, aby během vývoje zohledňovali potřeby osob se zdravotním postižením a nevytvářeli nové diskriminační předsudky; vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly výzkumné programy zaměřené na rozvoj pomocných technologií, včetně robotiky, digitálních technologií a umělé inteligence s cílem umožnit úplné začlenění osob se zdravotním postižením do všech aspektů života; vyzývá členské státy, aby zajistily, že osoby se zdravotním postižením budou mí přístup k dostupným digitálním a softwarovým nástrojům, které budou vytvořeny s ohledem na jejich potřeby na základě zkušeností organizací zastupujících zdravotně postižené osoby, pokud jde o určování nejvhodnějších digitálních nebo softwarových nástrojů pro individuální potřeby osob se zdravotním postižením;

Další cílená opatření a začleňování práv osob se zdravotním postižením

35. vítá veřejnou konzultaci Komise o strategii EU pro pomoc osobám se zdravotním postižením po roce 2020; vyzývá Komisi, aby byl v Evropské strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením kladen zvláštní důraz na zaměstnanost, aby do strategie zahrnula všechna ustanovení Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, stanovila

jednoznačné, měřitelné a ambiciózní cíle, které se týkají rozmanitostí na pracovišti odrážejících různorodost těchto osob, řešila vícenásobnou diskriminaci a diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, a aby se procesu monitorování účinnosti strategie aktivně účastnily osoby se zdravotním postižením a organizace, které je zastupují; zdůrazňuje, že spolupráce s orgány, sociálními partnery, organizacemi a občanskou společností na evropské, vnitrostátní a místní úrovni je nezbytná pro zajištění provádění této strategie a Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením; vyzývá Komisi, aby navrhla opatření, jimiž by se řešily problémy a porušování práv osob se zdravotním postižením v souvislosti s pandemií COVID-19; zdůrazňuje, že diskriminace osob se zdravotním postižením se během pandemie COVID-19 zhoršila, vystavuje životy osob se zdravotním postižením nebezpečí a ohrožuje jejich tělesné a duševní zdraví; vyzývá Komisi, aby budoucí strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením propojila s procesem evropského semestru;

36. vybízí ke shromažďování celounijních údajů ohledně osob se zdravotním postižením, a to s využitím lidskoprávního přístupu a z hlediska zaměstnanosti a odborného vzdělávání a přípravy, přičemž tyto údaje musí být členěny podle pohlaví, věku, typu zdravotního postižení, rasového/etnického původu, sexuální orientace, dosaženého vzdělání atd., včetně osob se zdravotním postižením, které byly až dosud ze statistik vynechávány; vyzývá ke shromažďování údajů o dopadu pandemie COVID-19 na osoby se zdravotním postižením s cílem navrhnout politická opatření k přípravě na budoucí krize;

37. vybízí všechny orgány EU a členské státy, aby jednaly v souladu s mottem „nic o nás bez nás“ a navázaly úzkou spolupráci s osobami se zdravotním postižením a organizacemi, které je zastupují, a aby stavěly na jejich odborných znalostech a aktivně a přístupným a smysluplným způsobem je zapojovaly do všech fází relevantního rozhodování, právní úpravy, strategií, politik a programů, včetně těch, které se týkají začlenění;

38. vyzývá Komisi a členské státy, aby začlenily práva osob se zdravotním postižením do všech návrhů týkajících se zaměstnanosti, včetně návrhů týkajících se očekávaných změn v budoucnosti práce, ale i při navrhování a provádění opatření zaměřených na rozvoj digitálních a zelených dovedností, a zohlednily přitom specifickou situaci osob, které jsou vystaveny vícenásobné diskriminaci;

39. vyzývá Komisi, a zejména pracovní skupinu pro rovnost, a členské státy, aby systematicky zohledňovaly práva osob se zdravotním postižením, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost těm, kdo jsou vystaveni diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, a to ve všech příslušných právních předpisech, politikách a programech, neboť rovnost v zaměstnání je neoddělitelná od rovného přístupu ke vzdělání, zdravotní péči, bydlení, spravedlnosti a sociální ochraně, a aby se také zaměřily na otázku přístupnosti s cílem dosáhnout pokroku směrem k přístupnosti zastavěného prostředí, veřejných prostor, dopravy, informací a komunikačních technologií atd.; v této souvislosti zdůrazňuje, že kromě zřízení interinstitucionálního koordinačního mechanismu s cílem zajistit začlenění hlediska zdravotního postižení do všech právních předpisů EU je třeba vytvořit kontaktní místo pro otázky zdravotního postižení ve všech orgánech EU, včetně všech generálních ředitelství Komise a agentur EU;

40. je znepokojen tím, že osoby se zdravotním postižením, zejména osoby nevidomé nebo neslyšící, osoby s mentálním postižením a osoby s poruchou autistického spektra, mají významně ztížený přístup k informacím a komunikačním kanálům; připomíná, že rozdíly ve schopnosti jednotlivců přijímat a poskytovat informace a používat informační a komunikační technologie představují znalostní propast, která je zdrojem nerovnosti;

41. vyzývá k provedení průřezového a komplexního přezkumu právních předpisů Unie a politiky s cílem zajistit jejich plný soulad s Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením;

42. vyzývá členské státy, aby řešily diskriminaci a násilí páchané na dětech se zdravotním postižením prostřednictvím integrovaného přístupu s vědomím toho, že riziko, že se stanou obětí takového chování, je u nich vyšší; zdůrazňuje, že při navrhování, provádění a monitorování právních předpisů, politik, služeb a opatření, které se týkají dětí se zdravotním postižením, by měl být prezentován jejich pohled na věc;

43. zdůrazňuje, že je třeba do nového paktu o migraci a azylu začlenit konkrétní a vhodná opatření, která budou řešit potřeby osob se zdravotním postižením ve všech fázích a při všech postupech;

44. vyjadřuje politování nad tím, že právo Unie nechrání jednotlivce před diskriminací na základě zdravotního postižení mimo pracoviště a zaměstnání;

45. vyzývá Radu, aby bezodkladně odblokovala jednání o navrhované horizontální směrnici proti diskriminaci a přiblížila se směrem k dohodě, aby se tak rozšířila ochrana osob se zdravotním postižením na oblast mimo zaměstnanost;

46. vyjadřuje znepokojení nad tím, že většina hlavních programů, včetně těch, které jsou pokryty strukturálními fondy, nedokáže poskytovat pomoc těm nejvíce znevýhodněným osobám, zejména pak osobám se zdravotním postižením; vyzývá proto Evropský účetní dvůr, aby důkladně kontroloval výkonnost programů EU se zvláštním důrazem na programy vzdělávání a zaměstnanosti, jako je Evropský sociální fond plus (ESF+), Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI), Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a Erasmus+;

47. vyzývá Komisi, aby zaručila, že fondy EU budou respektovat normy v oblasti lidských práv stanovené na úrovni EU a na mezinárodní úrovni, jakož i úmluvy, jako je Úmluva o právech osob se zdravotním postižením a nebudou podporovat žádná opatření a programy, které přispívají k segregaci nebo sociálnímu vyloučení; dále vyzývá Komisi, aby financovala činnosti vytvářející přístupné prostředí, produkty, služby, postupy a zařízení, podporovala deinstitucionalizaci a osobní asistenci a aby zaručila, že se opatření financovaná EU dostanou k osobám se zdravotním postižením a zajistí jejich aktivní zapojení do společnosti;

o

o o

48. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Komisi, Radě, vládám a parlamentům členských států a kandidátských zemí, Agentuře EU pro základní práva, Evropskému účetnímu dvoru, Soudnímu dvoru EU, evropské veřejné ochránkyni práv, Výboru regionů, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, který jej předá parlamentům a radám na nižší než celostátní úrovni, a rovněž Radě Evropy a Organizaci spojených národů.